
1

S těny vysoké a dlouhé místnosti byly obložené knihami, jejichž elegantní zlacené hřbety se leskly v červenavém sporém světle svíček. Venku, za hustými záclonami z rudého sametu, spala pod hvězdnatou oblohou Paříž, a klid jejích potemnělých ulic pronikal až sem, kde jenom škrábání pera po papíru neznatelně přerušovalo ticho. Ruka držící pero byla jemná, hubená a bledá, písmo, které zpod něj vycházelo, elegantní, sevřené, nervní, ale ovládané, bez škrků a oprav. Pero se často namáčelo v inkoustu. Ten pohyb byl přesný, pero se poté okamžitě přiblížilo k papíru a opět se pouštělo do psaní, jako by myšlenka, která je ovládala, ani na okamžik nezaváhala. Nic kromě pera se tu nepohnulo, dokonce ani purpurový dráček, který spal pokojným spánkem stočený do klubíčka s čumáčkem pod křídlem vedle maroké-
nové psací podložky.

Někdo zaklepal na dveře.

Ruka nepřestala psát, ale dráček, vyrušený ze spánku, otevřel smaragdové oko. Na prahu se objevil muž s mečem po boku ve vojenském plášti z šarlatového hedvábí, na jehož čtyřech šosech byl vyšit bílý kříž. Uctivě smekl.

„Ano?“ ozval se kardinál de Richelieu, aniž zvedl oči od psaní.

„Dorazil, monsignore.“

„Sám?“

„Tak zněl rozkaz.“

„Dobrá. Ať vstoupí.“

Kapitán gardistů Jeho Eminence pan de Saint-Georges se uklonil. Už se chystal vyjít z místnosti, když zaslechl:

„A ušetřete ho strážnice.“

Saint-Georges pochopil, znovu se uklonil a nehlučně za sebou zavřel dveře.

Než byl obyčejný návštěvník vpuštěn do kardinálových komnat, musel projít pěti sály, kde se pravidelně v noci i ve dne střídaly na stráži hlídky. Měly po boku meč, za opaskem pistoli, hlídaly jakékoli podezřelé hnutí a bez zvláštního rozkazu nenechaly nikoho projít. Jejich inkvizitorským pohledům, které už samy o sobě naháněly strach, nic neuniklo. Hlídkující muži, odění do proslulých rudých plášťů, patřili ke gardistům Jeho Eminence. Doprovázeli kardinála všude, kam se Jeho Eminence vypravila, a kdekoli se usadil, bylo jich kolem něj vždycky nejméně šedesát. Ti, kdo zrovna nebyli ve službě v chodbách a předpokojích, zabíjeli čas mezi dvěma hlídkami vždy s krátkou mušketou po ruce. Gardisté nebyli sami, kdo chránil Richelieua: zatímco oni zajišťovali jeho bezpečí uvnitř, venku hlídkovala setnina mušketýrů.

Tato na odiv stavěná ostražitost nebyla pouhou demonstrací okázalé moci. Měla svůj důvod, dokonce i zde, uprostřed Paříže, dva kroky od Louvru, v paláci, který si kardinál nechával opravit a přizpůsobit svým nárokům.

Ve svých osmačtyřiceti letech byl totiž Armand Jean du Plessis de Richelieu jednou z nemocnějších a nejohroženějších osobností své doby. Jako vévoda, královský pair, člen rady a první ministr Jeho Veličenstva měl velký vliv a král Ludvík XIII., s nímž už celých deset let vládl království, na něj hodně spoléhal. Vzhledem k tomu neměl nouzi o protivníky. Ti nejméně naružíví jen intrikovali ve snaze docílit toho, aby upadl do nemilosti, ale byli i tací, kteří ho chtěli dát docela obyčejně zavraždit. Spoléhal na to, že se jim podaří uprchnout za hranice, a i kdyby se náhodou octli ve vězení, vždycky budou mít šanci z něj uniknout. Přednedávnem se jim málem jedno takové spiknutí povedlo a zcela jistě se připravovala další. Richelieu se tak musel mít na pozoru přede všemi, kdo ho nenáviděli, protože žárlili na jeho vliv na krále. Ale rovněž byl nucen chránit se před atentáty, které proti němu osnovali nepřátelé Francie, v první řadě Španělsko a jeho Dračí dvůr.

Právě odbila půlnoc.

Ospalý dráček unaveně vzdychl.

„Je už pozdě, co?“ usmál se kardinál něžně na malého okřídleného plaza.

On sám měl této jarní noci 1633 rysy ztrhané únavou a nemocí.

Obvykle chodil na lože brzy. Dokonce někdy i trochu spal, pokud mu to nespavost, migrény a bolesti v údech dovolily. A hlavně pokud ho nepřišli vzbudit s nějakou naléhavou zprávou, která v lepším případě vyžadovala, aby okamžitě vydal příslušné rozkazy, v horším, aby urychleně svolal zasedání rady. Pravidelně se však probouzel ve dvě hodiny v noci a hned kolem sebe měl své tajemníky. Krátce odbyl svoji toaletu, posnídal pár doušků bujónu a pracoval do šesti hodin. Možná si potom ještě na hodinu dvě zdříml, než začne den s nezbytnými tanečky ministrů a státních sekretářů, vyslanců a dvořanů. Ale pro dnešek zatím kardinál nevyřídil všechny státní záležitosti...

Zatímco kardinál de Richelieu znovu pročítal svoji zprávu o tom, jakou politiku je třeba vést proti Lotrinsku, kterou chtěl předložit králi, zaskřípěly na druhém konci knihovny závěsy dveří a hned nato se parkety rozduňely pod rozhodným krokem doprovázeným zvoněním ostruh. Sílicí hluk, nenáležitý pro tuto noční dobu a rozléhající se pod malovanými stropy knihovny jako útok jízdy, nakonec probudil dráčka. Na rozdíl od svého pána zvedl hlavu a podíval se, kdo přichází.

Byl to bělovlasý šlechtic ve válečné zbroji.

Vysoký, mohutný, dosud statný navzdory svým letům, měl vysoké jezdecké boty, po boku rapír a v ruce svíral klobouk. Oblečen byl do kabátce břidlicově šedé barvy s drobnými červenými prostřihy a k tomu se hodících krátkých skládaných kalhot podobně prostého střihu, jak střízlivá byla jejich barva. Vousy měl stejně stříbrošedé jako vlasy. Byly pečlivě sestřižené a pokrývaly tváře přísného obličejce rozrytého vráskami, které na něm vykreslily četné souboje, bitvy, hodiny strá-

vené v sedle a možná i prožité smutky a zklamání. Mužovo držení těla a vystupování bylo vojácké, sebejisté, hrdé, skoro provokující. Jeho pohled nepatřil k těm, které by se ochotně sklopily. Prsteník levé ruky mu zdobil pečetní prsten ze zašlé ocele.

Rozhostilo se ticho, návštěvník čekal, Richelieu mezitím dočítal zprávu. Podepsal se na poslední straně, posypal svůj podpis práškem, aby inkoust lépe oschl, a sfoukl ho z povrchu listu. Rozvířený prach podráždil dráčkovo chřípí. Malý plaz kýchl, což vyvolalo na kardinálových úzkých rtech úsměv.

„Promiň, Přítelíčku,“ zašeptal.

Konečně pohlédl na šlechtice a řekl:

„Ještě okamžik.“

A zazvonil.

Na zazvonění přiběhl neúnavný a věrný Charpentier, jenž sloužil Jeho Eminenci už pětadvacet let. Richelieu mu předal zprávu, kterou právě podepsal.

„Než se zítra dostavím k Jeho Veličenstvu, chci, aby si to přečetl páter Josef a doplnil tam biblické odkazy, které má tak rád a které tak dobře slouží francouzským záležitostem.“

Charpentier se uklonil a odešel.

„Král je velmi zbožný,“ dodal kardinál jakoby na vysvětlenou.

Potom hned navázal, jako by návštěvník právě vstoupil.

„Buďte vítán, pane kapitáne La Farguesi.“

„Kapitáne?“

„Je to vaše hodnost, či snad ne?“

„Bývávalo. Předtím, než mi vzali velení.“

„Přál bych si, abyste se opět vrátil do služby.“

„Hned?“

„Ano. Nebo máte na práci něco lepšího?“

To byl začátek slovní potyčky a Richelieu předvídal, že bude pokračovat.

„Kapitán velí setnině,“ utrousil La Fargue.

„Nebo aspoň skupince, byť je jakkoli málo početná. Dejte zase dohromady tu svoji.“

„Byla rozprášena. Díky péči Vaší Eminence.“

V kardinálových očích se zablesklo.

„Svolejte své muže. Povolávací listy pro ně jen čekají na odeslání.“

„Všichni možná neodpovědí.“

„Postačí nám ti, co odpovědí. Byli nejlepší z nejlepších a na tom se určitě nic nezměnilo. Nakonec neuplynula ještě tak dlouhá doba...“

„Pět let.“

„...a navíc si můžete najmout jiné,“ pokračoval Richelieu bez přerušení. „Ostatně se mi doneslo, že navzdory mým rozkazům jste tak úplně všechny mosty nespálil.“

Starý šlechtic zamrkal.

„Musím konstatovat, že špehové Vaší Eminence neztratili nic ze svých schopností.“

„Pravda, existuje málo věcí, které bych o vás nevěděl, kapitáne.“

Kapitán Étienne-Louis de La Fargue s rukou položenou na hlavici svého meče si dopřál chvilku na uvažování. Hleděl přímo před sebe, nad hlavu velkého kardinála, který ho ze svého křesla se zájmem pozoroval.

„Tak co, kapitáne, přijímáte?“

„To záleží na okolnostech.“

Kardinál de Richelieu, obávaný, protože byl vlivný, a mnohem vlivnější, než jak byl obávaný, mohl komukoli jedním tahem pera zničit osud, nebo mu pomoci ke strmé kariéře. Tvrdilo se, že rozdrtí všechny, kteří se mu postaví na odpor. To byly hodně přehnané řeči a sama Jeho Eminence s oblibou říkala, že nemá jiné nepřátele než nepřátele Francie. Ale s těmi zacházela nelítostně.

Kardinál s kamennou tváří přitvrdil tón.

„Nestačí vám, kapitáne, vědomí, že vás král povolává do svých služeb?“

Teprve teď se šlechticovy zraky střetly s kardinálovými očima a snesly jeho kovový pohled.

„Ne, monsignore, to nestačí.“

A po chvílce dodal:

„Nebo spíše už to nestačí.“

Dlouhou chvíli bylo slyšet pod vzácným táflováním velké knihovny kardinálského paláce jenom hvízdavé oddychování dráčka. Rozhovor nabral nepříjemné obrátky a dva muži, jeden sedící a druhý stojící, se navzájem měřili pohledem, až nakonec La Fargue ustoupil. Ale oči nesklopil. Naopak je zvedl výše a upíral je na vzácnou tapiserii, k níž seděla Jeho Eminence zády.

„Vyžadujete snad záruky, kapitáne?“

„Ne.“

„V tom případě se obávám, že vám nerozumím.“

„Chci říci, monsignore, že nevyžaduji nic. Nevyžadujeme to, nač máme nárok.“

„Aha.“

La Fargue hrál vysokou hru, když se odvažoval čelit muži, jenž byl považován za vládce Francie více než král. Kardinál ale velmi dobře věděl, že ne všechny bitvy lze vyhrát jen silou. Zatímco šlechtic stál v nehnutém očekávání, bezpochyby připraven na to, že stráví zbytek svých dní v kobce podzemního žaláře, nebo že ho co nevidět pošlou pobíjet divochy do Západní Indie, Richelieu se naklonil nad stůl a uzlovitým ukazováčkem šimral dráčka na hlavě.

Plaz zavřel víčka a vzdychl blahem.

„Přítelíčka mi darovalo Jeho Veličenstvo,“ pravil kardinál konverzačním tónem. „To on mu tak začal říkat a zdá se, že tihle tvorové si rychle zvyknou na svoje jméno... Každopádně ode mne očekává, že ho nakrmím a pohladím. Nikdy jsem na to nezapomněl. Stejně jako jsem nikdy nezapomněl sloužit zájmům Francie. Přesto jsem si vědom toho, že jakmile Přítelíčkoví přestanu poskytovat péči, na niž si zvykl, nezaváhá a kousne mě. A nebude brát ohledy na dobrodiní, které jsem mu prokázal dříve... To je lekce, kterou by si měl člověk zapamatovat, nemyslíte?“

Otázka to byla pohříchu rétorická. Richelieu nechal čer-

veného dráčka podřimovat a zabořil se hlouběji do polštářů, jimiž si vyložil křeslo v marné naději, že tak uleví svým revmatickým bolestem.

Zašklebil se, počkal, až bolest poleví, a pokračoval.

„Vím, kapitáne, že jsem se vůči vám v nedávné minulosti provinil. Vaši muži a vy jste sloužili dobře a věrně. Bylo spravedlivé vyčítat vám, co jsme vám vyčetli, když jsme dostatečně znali vaše úspěchy a minulé zásluhy? Jistěže ne. Šlo ovšem o politickou nutnost. Přiznávám, že jste neselhali úplně a že za krach delikátního posláání při obléhání La Rochelle nemůžete. Ale vzhledem k tragickému obratu, jaký nabraly události, do nichž jste se zamíchali, nemohla francouzská koruna udělat nic jiného než se vás zbavit. Musela zachránit svoji pověst, a tak vás odsoudila za to, co jste učinili na její tajný rozkaz. Byli jste obětováni i za cenu toho, že tato válečná lest zneuctí smrt jednoho z vás.“

La Fargue přisvědčil, ale stálo ho to hodně sil.

„Politická nezbytnost,“ utrousil rezignovaně, hladě palcem v dlani ocelový prsten.

Kardinál povzdechl, najednou vypadal nesmírně unaveně.

„Evropa je ve válce, kapitáne. Svatá říše římská je už patnáct let pustošena ohněm a mečem a Francie tam bezpochyby bude muset brzy jít bojovat. Angličan ohrožuje naše břehy a Španěl naše hranice. Pakliže s námi Lotrinsko nevstoupí do otevřeného ozbrojeného konfliktu, aspoň s otevřenou náručí přivítá všechny buřiče království, zatímco královna matka komplotuje proti králi z Bruselu. V našich provinciích planou vzpoury a ty, co je podporují a živí jejich oheň, je často nutné pronásledovat do nejvyšších pater státu. A to vás ušetřím výčtu tajných stran, které jsou mnohdy v žoldu ciziny, intrikují a snaží se tahat za nitky dokonce i v Louvru.“

Richelieu zabodl pohled do La Farguových očí.

„Nemohu si vždycky vybírat zbraně, kapitáne.“

Po dlouhé odmlce kardinál pronesl:

„Vy nehledáte ani slávu ani bohatství. Ostatně vám jedno ani druhé nemohu slíbit. Buďte si jist, že bych neváhal zítra stejně

jako včera, pokud by to okolnosti vyžadovaly, obětovat vaši čest nebo váš život ve prospěch státu...“

Tato upřímnost překvapila kapitána, který sebou škulbl a zadíval se Richelieuovi do očí.

„Ale neodmítejte ruku, kterou vám podávám, kapitáne. Nepatříte k těm, kdo couvnou před povinností, a království bude brzy potřebovat lidi, jako jste vy. Míním tím muže schopné spojit obratné a odvážné šermíře, připravené jednat okamžitě a diskrétně, muže, kteří budou ve službě králi zabíjet bez výčitek a umírat bez lítosti. Ruku na srdce, kapitáne, nosil byste stále ten prsten, kdybyste už nebyl tím, za koho vás stále považují?“

La Fargue nevěděl, co odpovědět, ale pro kardinála už byla věc vyřešena.

„Vy a vaši muži jste si rádi říkali ‚Kardinálovy meče‘, zdá se mi. Tohle jméno si nepřátelé Francie opakovali šeptem a s obavami. Mimo jiné i proto se mi tak líbilo. Ponechejte si je.“

„Navzdory úctě, jakou k vám chovám, monsignore, jsem stále ještě neřekl ano.“

Richelieu si dlouho prohlížel starého šlechtice, jeho hubená a špičatá tvář vyjadřovala jenom chlad. Potom se zvedl z křesla, pomaloučku vykročil k oknu, poodhrnul záclonu, podíval se ven a utrousil:

„A kdybych vám řekl, že může jít o vaši dceru?“

Otřesený La Fargue zbledl a obrátil hlavu ke kardinálovi, který vypadal, že je naprosto pohroužený do pozorování své zahrady v nočním tichu.

„Moje... dcera...? Ale já nemám dceru, monsignore...“

„Víte dobře, že máte. A já to vím také... Ale můžete být klidný. Tajemství její existence je dobře stráženo jen několika spolehlivými osobami. Myslím si, že dokonce ani vaše Meče neznají pravdu. Mýlím se?“

Kapitán vzdal předem ztracený boj.

„Je... v nebezpečí?“ otázal se.

Richelieu poznal, že vyhrál. Stále ještě zády ke kapitánovi skryl úsměv.

„Brzy to pochopíte,“ řekl. „Zatím shromážděte své Meče a vyčkejte, až dostanete podrobné pokyny ohledně svého prvního posláni. Slibuji vám, že to nebude trvat dlouho.“

Konečně obdařil La Fargua pohledem přes rameno a dodal:

„Dobrou noc, kapitáne.“